

TASVIRIY SAN'ATNING JAMIYATDAGI O'RNI

Abduqayumova Aqida Abdurashid qizi

Guliston davlat unversiteti 2-kurs 69-23 guruh talabasi

Annatsiya: *Mazkur maqolada tasviriy san'atning jamiyat taraqqiyotidagi o'rni, uning ma'naviy-ma'rifiy, estetik hamda ijtimoiy funksiyalari ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilinadi. Shuningdek, tasviriy san'atning yoshlar tarbiyasidagi ahamiyati, milliy qadriyatlarni shakllantirishdagi roli va zamonaviy jamiyatdagi o'zgarishlar bilan bog'liqligi yoritiladi.*

Kalit so'zlar: *tasviriy san'at, estetika, jamiyat, madaniyat, ma'naviyat, tarbiya, ijod, san'atshunoslik.*

Abstract: *This article analyzes the role of fine arts in the development of society, its spiritual-enlightening, aesthetic and social functions from a scientific and theoretical perspective. It also highlights the importance of fine arts in the education of youth, its role in the formation of national values and its connection with changes in modern society.*

Keywords: *fine arts, aesthetics, society, culture, spirituality, education, creativity, art history.*

Аннотация: *В данной статье анализируется роль изобразительного искусства в развитии общества, его духовно-просветительские, эстетические и социальные функции с научной и теоретической точки зрения. Также подчеркивается важность изобразительного искусства в воспитании молодежи, его роль в формировании национальных ценностей и его связь с изменениями в современном обществе.*

Ключевые слова: *изобразительное искусство, эстетика, общество, культура, духовность, образование, творчество, история искусства*

Tasviriy san'at insoniyat madaniyatining ajralmas qismi bo'lib, u qadim zamonlardan buyon jamiyatning ma'naviy rivojlanishida muhim rol o'ynab kelmoqda.

Tasviriy san'at inson hayotida ko'p qirrali psixologik, estetik va ijtimoiy funksiyalarni bajaradi.

Uni ilmiy nuqtai nazardan quyidagicha yoritish mumkin:

Tasviriy san'at, avvalo, insonning estetik didini shakllantiradi va rivojlantiradi. San'at asarlarini idrok etish jarayonida shaxs go'zallikni anglash, uni baholash va undan zavqlanish ko'nikmasini egallaydi.

Bu jarayon estetika nazariyasida shaxsning ma'naviy kamolotiga xizmat qiluvchi muhim omil sifatida qaraladi.

Jamiyat taraqqiyoti darajasi ko'p jihatdan uning san'atga bo'lgan munosabati bilan belgilanadi.

San'at orqali inson o'zining ichki kechinmalarini, dunyoqarashini va estetik didini ifodalaydi. tasviriy san'at ijtimoiy va madaniy ongni shakllantiradi.

San'at asarlari orqali inson tarix, milliy qadriyatlar, urf-odatlar va jamiyatdagi ijtimoiy jarayonlarni chuqurroq anglaydi.

Bu esa shaxsning ijtimoiylashuviga va fuqarolik pozitsiyasining shakllanishiga xizmat qiladi

Tasviriy san'atning jamiyatdagi o'rni nafaqat estetik zavq berish, balki tarbiyaviy, kommunikativ va ideologik vazifalarni ham bajarishi bilan belgilanadi.

Tasviriy san'at va uning jamiyatdagi o'rni masalasi ko'plab olimlar tomonidan o'rganilgan.

Aristotel o'zining "Poetika" asarida san'atni hayotning aks ettirilishi sifatida talqin qiladi [1].

San'at asarlari orqali inson tarix, milliy qadriyatlar, urf-odatlar va jamiyatdagi ijtimoiy jarayonlarni chuqurroq anglaydi.

Bu esa shaxsning ijtimoiylashuviga va fuqarolik pozitsiyasining shakllanishiga xizmat qiladi

Gegel esa san'atni mutlaq ruhning ifodasi sifatida ko'rib, uning jamiyat taraqqiyotidagi o'rmini alohida ta'kidlaydi [2].

Sharq falsafiy tafakkurida san'at insonning ichki dunyosini ifodalovchi, uning ruhiy kamolotiga xizmat qiluvchi muhim ijtimoiy-madaniy hodisa sifatida qaraladi. Xususan, Abu Nasr Forobiy san'atni inson ruhiyatiga bevosita ta'sir etuvchi kuch sifatida izohlaydi.

U musiqa va tasviriy san'at orqali inson qalbida ezgulik, go'zallik va muvozanat hissi shakllanishini ta'kidlaydi.

Forobiy o'zining musiqaga oid asarlarida san'atni ruhiy tarbiya vositasi sifatida ilmiy asoslab bergan.

Abu Rayhon Beruniy esa san'atni ilm-fan bilan chambarchas bog'liq holda ko'radi.

Uning fikricha, san'at – bu tabiat qonuniyatlarini anglash va ularni estetik shaklda ifodalashdir.

Beruniy san'at orqali inson borliqni chuqurroq idrok etishini va tafakkurining rivojlanishini alohida qayd etadi.

Sharq mutafakkiri Abu Nasr Forobiy san'atni inson kamolotining muhim omili sifatida baholagan [3].

Zamonaviy o'zbek olimlari ham tasviriy san'atning pedagogik va ijtimoiy ahamiyatini keng o'rgangan.

1. Estetik funksiya

Tasviriy san'at insonda go'zallikni anglashni shakllantiradi, estetik didni rivojlantiradi.[4]

2. Tarbiyaviy ahamiyati

San'at yoshlar tarbiyasida muhim vosita bo'lib, milliy qadriyatlarni singdiradi.

3. Ijtimoiy funksiya

Jamiyat muammolarini aks ettiradi va ularga e'tibor qaratadi.

4. Kommunikativ vazifa

San'at turli xalqlar o'rtasida muloqot vositasi hisoblanadi.

5. Zamonaviy bosqich

Raqamli san'at va multimedia orqali tasviriy san'at yangi bosqichga chiqmoqda.[5]

Tasviriy san'at jamiyatning ma'naviy rivojlanishida muhim rol o'ynaydi.

U insonni tarbiyalaydi, estetik didini rivojlantiradi va jamiyatni yaxshilashga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, tasviriy san'at — bu inson va jamiyat o'rtasidagi murakkab, ko'p qirrali munosabatlarni aks ettiruvchi, ularni uyg'unlashtiruvchi hamda ma'naviy taraqqiyotga xizmat qiluvchi muhim ijtimoiy-madaniy fenomen sifatida ilmiy ahamiyat kasb etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

- 1.Aristotel. Poetika. – Toshkent: Fan, 2001.
- 2.Gegel G.V.F. Estetika. – Moskva: Iskusstvo, 1971.
- 3.Forobiy A.N. Fozil odamlar shahri. – Toshkent, 2016.
- 4.Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent, 2008.
- 5.Rasulov A. San'atshunoslik asoslari. – Toshkent, 2015.